

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2568

ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดบทลงโทษเปรียบเทียบปรับ
ตามพระราชบัญญัติขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543

LEGAL PROBLEMS AND OSTACLES CONCERNING TO FINE PENALTY
OF UNDER THE LAND EXCAVATION AND FILL ACT B.E.2543 (2000)

สมปอง กันอบ*

Sompong Kanob*

นิติศาสตรมหาบัณฑิต กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

Master of Laws, Criminal Law and Criminal Justice, School of laws

Sripatum University, Chonburi Campus

*Corresponding Author e-Mail: Pai.112film@hotmail.com

(Received: 2024, July 19; Revised: 2024, September 20; Accepted: 2024, September 24)

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาการกำหนดบทลงโทษเปรียบเทียบปรับตามพระราชบัญญัติขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 ได้กำหนดให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ และไม่ได้กำหนดฐานความผิดกรณีไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดเขตพื้นที่ห้ามขุดดินและถมดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 มาตรา 6(1) และศึกษาการกำหนดความผิดฐานไม่รายงานเจ้าพนักงานท้องถิ่นกรณีขุดพบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหรือทางการศึกษา ในด้านธรณีวิทยา ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร โดยการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัยและบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และศึกษาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และหลักกฎหมายไทย แล้วนำมาวิเคราะห์ สรุปผลและเสนอแนะแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากการศึกษาพบว่าเมื่อพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 กำหนดให้การลงโทษเปรียบเทียบปรับเป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาการเรียกรับผลประโยชน์จากผู้กระทำความผิดได้ และจะทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยจะแตกต่างจากรูปแบบที่กำหนดไว้ในกฎหมายอื่น ๆ ที่ใช้รูปแบบของคณะกรรมการในการเปรียบเทียบปรับ ซึ่งจะป้องกันการเรียกรับผลประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมายได้

นอกจากนั้นการที่ไม่ได้กำหนดฐานความผิดกรณีไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดเขตพื้นที่ห้ามขุดดินและถมดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 มาตรา 6(1) ถือว่าเป็นช่องว่างของกฎหมายที่ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ เพราะปัจจุบันมีการออกกฎกระทรวงในเขตพื้นที่บางพื้นที่เท่านั้น นอกจากนั้นความผิดกรณีไม่รายงานเจ้าพนักงานท้องถิ่นกรณีขุดพบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหรือทางการศึกษาในด้านธรณีวิทยาเป็นความผิดสามารถเปรียบเทียบปรับได้นั้น จะก่อให้เกิดปัญหาทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษได้

จากการศึกษาขอเสนอแนะว่าควรให้การเปรียบเทียบปรับตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 สมควรใช้รูปแบบของคณะกรรมการในการเปรียบเทียบปรับ และกำหนดบทลงโทษกรณีไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงและข้อบัญญัติท้องถิ่นไว้ในพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 เพื่อเป็นการอุดช่องว่างแห่งกฎหมาย นอกจากนั้นควรปรับปรุงโทษกรณีไม่รายงานเจ้าพนักงานท้องถิ่นกรณีขุดพบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหรือทางการศึกษาในด้านธรณีวิทยาเป็นความผิดที่ไม่สามารถเปรียบเทียบปรับได้

คำสำคัญ: บทลงโทษ; เปรียบเทียบปรับ; การขุดดินและถมดิน

ABSTRACT

This thesis seeks to analyze the process of determining penalties under the Excavation and Land Filling Act, B.E.2543 (2000), specifically focusing on the comparison and imposition of fines by local officials. The study addresses the absence of a clearly defined basis for offenses when an individual fails to comply with ministerial regulations prohibiting excavation or landfilling under Section 6(1) of the Act. Furthermore, it examines the imposition of penalties for failure to report to local authorities when valuable antiquities, art objects, fossils, or minerals of economic or geological significance are discovered during excavation. The research methodology involves document analysis, including legal texts, articles, research studies, and comparative analysis with international, foreign, and Thai legal principles. The research aims to propose reforms to address the existing legal gaps and enhance fairness in enforcement.

The research reveals that under the current Excavation and Land Filling Act, B.E.2543 (2000), the authority to impose fines is vested in local officers, which grants significant discretionary power to individual officers. This practice increases the risk of corruption and may lead to unjust outcomes for offenders. This approach contrasts with other legal

frameworks, where committees, rather than individuals, are responsible for the comparison and imposition of fines, thereby mitigating the risk of illicit benefit.

Moreover, the failure to establish a clear basis for offenses relating to non-compliance with ministerial regulations on prohibited excavation areas constitutes a significant legal gap. As a result, offenders may evade punishment in instances where ministerial regulations have been issued for specific areas, including partial land excavation prohibitions. Additionally, the current law allows fines to be imposed by local officers in cases where an individual fails to report the discovery of antiquities, art objects, fossils, or minerals during excavation. This provision may undermine the deterrent effect of the law, as offenders may be less inclined to report such discoveries, given the leniency of the penalty.

The researcher recommends amending the Excavation and Land Filling Act, B.E.2543 (2000) to replace the current system of allowing individual officers to compare and impose fines with a committee-based approach. This would reduce the risk of corruption and ensure greater fairness in enforcement. Additionally, the law should be revised to explicitly define offenses related to non-compliance with ministerial regulations and local provisions concerning prohibited excavation and landfilling areas.

Furthermore, it is proposed that the penalty for failing to report the discovery of valuable antiquities, art objects, fossils, or minerals should be made more stringent, removing the option for the offense to be resolved through comparison and fine payment. Such changes would close existing legal loopholes and strengthen the effectiveness of the Act in achieving its objectives.

Keywords: Penalty; Comparison and Fine Imposition; Excavation and Land filling

บทนำ

ปัจจุบันมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและอัตราการขยายตัวของพลเมืองที่ค่อนข้างสูงทำให้มีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านอสังหาริมทรัพย์เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการก่อสร้างที่อยู่อาศัยส่วนบุคคลหรือการประกอบธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ มีความจำเป็นต้องดำเนินการขุดดินหรือถมดินเพื่อเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยในการขุดดินและถมดิน ในปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 (2543, หน้า 1) ประกาศใช้บังคับเพื่อควบคุมการขุดดินและถมดินให้ดำเนินการไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินและความปลอดภัยของประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้

มีความผสมผสานกันระหว่างลักษณะของกฎหมายว่าด้วยการก่อสร้าง (Construction Law) และกฎหมายสิ่งแวดล้อม (Environment Law) (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2563, หน้า 7) และกำหนดให้ผู้กำกับดูแลกิจกรรมการขุดดินหรือถมดินคือ เจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งหมายความถึงผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในฐานะผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับเหนือท้องถิ่นนั้น (1) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล (2) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร (3) นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา (4) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (5) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายโดยเฉพาะจัดตั้งขึ้น กำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนั้น และบทบาทหน้าที่หลักของเจ้าพนักงานท้องถิ่นประกอบด้วย การรับแจ้งและออกใบแจ้งตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้แจ้งที่ประสงค์จะดำเนินการขุดดินหรือถมดิน ตรวจสอบสถานที่ขุดดินหรือถมดิน กรณีมีผู้ได้รับความเสียหายหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจได้รับความเสียหายจากการขุดดินหรือถมดินมีสิทธิร้องขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นสั่งให้ผู้ขุดดินหรือถมดินหรือเจ้าของที่ดินหยุดการขุดดินหรือถมดินนั้นได้ หากก่อให้เกิดอันตรายจากการทำงานดังกล่าว และถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่าความเสียหายได้เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นจากการขุดดินหรือถมดินนั้น ให้มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือสั่งให้ผู้ขุดดินหรือถมดิน หยุดการขุดดินหรือถมดิน หรือจัดการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหรือจัดการแก้ไขการขุดดินหรือถมดินนั้นได้ตามที่เห็นสมควร รวมถึงให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบปรับผู้ต้องหาได้ เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบปรับภายในสามสิบวันแล้วให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่อย่างไรก็ตามการนำพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 มาบังคับใช้แม้มีการกำหนดมาตรการบังคับใช้ไว้ แต่ยังไม่สอดคล้องกับความเสียหายหรือความรุนแรงที่ผู้กระทำผิดได้ก่อขึ้น ผู้ศึกษาจึงทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการบังคับใช้โทษปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการไม่มีคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ
2. เพื่อศึกษาปัญหาการไม่กำหนดฐานความผิดกรณีไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดเขตพื้นที่ห้ามขุดดินและถมดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 มาตรา 6(1)
3. เพื่อศึกษาปัญหาการกำหนดความผิดฐานไม่รายงานเจ้าพนักงานท้องถิ่นกรณีขุดพบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหรือทางการศึกษาในด้านธรณีวิทยา ในการประกาศเขตพื้นที่ห้ามขุดดินและถมดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543

สมมติฐานของการวิจัย

การที่พระราชบัญญัติที่ดินและถมดิน พ.ศ.2543 ไม่มีการกำหนดรูปแบบคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับไว้โดยจะต้องนำผู้กระทำความผิดเปรียบเทียบปรับกับเจ้าพนักงานตำรวจจึงก่อให้เกิดปัญหาการเรียกหรือการทุจริตต่อหน้าที่ได้โดยง่ายกว่ารูปแบบการปรับแบบคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ ปัญหาการขูดดินในที่ห้ามขุดและการกำหนดความผิดฐานไม่รายงานเจ้าพนักงานท้องถิ่นกรณีขุดพบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหรือทางการศึกษาในด้านธรณีวิทยา ซึ่งถ้าปัญหาเหล่านี้ได้รับการศึกษาและข้อเสนอแนะจะทำให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติที่ดินและถมดิน พ.ศ.2543 มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาด้วยวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัยและบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และศึกษาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และหลักกฎหมายไทย แล้วนำมาวิเคราะห์ สรุปผล และเสนอแนะแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

1. ปัญหาการไม่มีคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ การที่มาตรา 42 กำหนดให้บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินั้นนอกจากมาตรา 35 วรรคสอง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบปรับผู้ต้องหาได้เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันแล้วให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในการเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายดังกล่าวถือว่าเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในเขตพื้นที่ของตนเองที่รับผิดชอบ เห็นว่ามีความแตกต่างจากการกำหนดรูปแบบการเปรียบเทียบปรับกฎหมายอื่น ๆ ที่การเปรียบเทียบปรับนั้นอยู่ในรูปแบบของคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ เช่น พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 มาตรา 74 (2522, หน้า 33) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 มาตรา 65 (2535, หน้า 78) พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2560 มาตรา 179 (2560, หน้า 51-52) จากหลักกฎหมายข้างต้นเห็นว่ากฎหมายส่วนใหญ่ใช้รูปแบบคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับซึ่งจะเป็นธรรมต่อประชาชนที่กระทำความผิดและเป็นการลดการทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการเรียกปรับประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เพราะการเปรียบเทียบปรับเป็นรูปแบบของคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับมิใช่เป็นดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง เมื่อพระราชบัญญัติการขูดดินและถมดิน พ.ศ.2543 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในเขตพื้นที่ตัวเองที่รับผิดชอบมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้นั้นจะก่อให้เกิดปัญหาต่อการเรียกปรับประโยชน์จากผู้กระทำความผิดได้ และจะทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ได้รับ

ความเป็นธรรม ดังนั้นถ้ามีการปรับปรุงกฎหมายพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 ให้อยู่ในรูปแบบของคณะกรรมการก็จะเป็นการดีต่อประชาชนผู้กระทำความผิดที่จะได้รับความเป็นธรรมและชำระค่าปรับตามที่กฎหมายกำหนดไว้

2. ปัญหาการไม่กำหนดฐานความผิดกรณีไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดเขตพื้นที่ห้ามขุดดินและถมดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 มาตรา 6(1) การที่บุคคลใดทำการขุดดินและถมดินในบริเวณห้ามขุดดินและถมดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 มาตรา 6(1) ประกอบมาตรา 35 วรรคสอง ถือว่าเป็นความผิดที่ไม่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ เพราะถือว่าเป็นความผิดที่รุนแรงต้องถูกดำเนินคดีตามฐานความผิดที่พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 (2543, หน้า 1) บัญญัติไว้ ซึ่งการกำหนดว่าพื้นที่ใดเป็นพื้นที่ห้ามขุดและถมดิน พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 มาตรา 6 กำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด ซึ่งปัจจุบันได้ประกาศกฎกระทรวงเกี่ยวกับพื้นที่ห้ามขุดดินและถมดินในเขตพื้นที่เดียว ได้แก่ กฎกระทรวงกำหนดบริเวณห้ามขุดดินและถมดิน ในพื้นที่บางส่วนของท้องที่ตำบลหนองหอย และตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ และตำบลท่าวังตาล และตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2548 ส่วนพื้นที่อื่น ๆ มาตรา 7 วรรคสอง กำหนดไว้ว่าถ้าพื้นที่ใดยังไม่มีกฎกระทรวงก็ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเรื่องนั้นได้ ซึ่งเห็นว่า มีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นการขุดดินและถมดิน แต่ก็ไม่ได้บัญญัติพื้นที่ห้ามขุดดินและถมดินไว้ ดังเช่น ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุมน์ เรื่อง การขุดดินและถมดิน พ.ศ.2562 หรือข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา เรื่อง การขุดดินและถมดิน พ.ศ.2550 (พลรัฐ วงษ์พิริยชัย, 2557, หน้า 20) ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมายและมีผลกระทบโดยตรงต่อการแสวงหาผลประโยชน์ที่ดินได้โดยง่าย

3. ปัญหาการกำหนดความผิดฐานไม่รายงานเจ้าพนักงานท้องถิ่นกรณีขุดพบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหรือทางการศึกษาในด้านธรณีวิทยา ในการประกาศเขตพื้นที่ห้ามขุดดินและถมดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 มีเหตุผลแตกต่างกันออกไป เช่น เป็นพื้นที่ที่ประชาชนเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่ออนุรักษ์ไว้สักการบูชาของบุคคลทั่วไปที่เป็นเขตพื้นที่วัดจำนวนมาก หรือเป็นเขตพื้นที่โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ แต่ถ้ามีผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงก็ไม่มีตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 เพราะพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 (2543, หน้า 1) ไม่ได้กำหนดฐานความผิดไว้โดยตรง ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายอื่น ๆ ที่กำหนดฐานความผิดไว้ในบทกำหนดโทษ เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาตรา 100 (2535, หน้า 37) พระราชบัญญัติโบราณสถาน

โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 มาตรา 34 (2504, หน้า 13) หรือ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 มาตรา 45, มาตรา 46 (2535, หน้า 76)

แต่การที่พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 มาตรา 35 วรรคสอง บัญญัติว่าหากการกระทำเกิดขึ้นในบริเวณห้ามขุดดินหรือถมดินตามมาตรา 6(1) ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งดูเหมือนว่าจะเป็นเรื่องเคร่งครัดในการห้ามมิให้ขุดดินและถมดิน แต่การที่พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 มาตรา 27 ผู้ถมดินตามมาตรา 26 ต้องทำการถมดินให้ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวงที่ออกตามมาตรา 6 กำหนดไว้เช่นนี้ก็เห็นได้ว่าไม่ได้ห้ามมิให้ขุดดินและถมดินในเขตพื้นที่ห้ามขุดดินและถมดิน จึงก่อให้เกิดปัญหาการตีความในการบังคับใช้กฎหมาย จึงก่อให้เกิดปัญหาต่อประชาชนผู้ปฏิบัติที่อาจจะได้รับโทษด้วยความไม่รู้กฎหมาย หรือกฎหมายไม่ชัดเจนในการบังคับใช้ ผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวงอาจมีความผิดก็เป็นได้ เช่น กรณีการขุดบ่อเพื่อทำการเกษตรในที่ดินของตนเอง หรือการขุดดินในที่ดินของตัวเองไปขายสร้างรายได้ (บัณฑิต ถึงลาภ, 2558, หน้า 56) และกฎหมายนี้เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตและการทำมาหากินของประชาชนโดยตรงที่มีเจตนามุ่งสร้างรายได้ให้กับครอบครัวแต่จะต้องถูกจำคุกเพราะความไม่รู้กฎหมาย หรือกฎหมายไม่ชัดเจนในการบังคับใช้ ซึ่งถือว่ามีผลกระทบต่อครอบครัวโดยตรง นอกจากนั้นเขตพื้นที่ใดยังไม่มีออกกฎหมายกระทรวง องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ ซึ่งยิ่งทำให้การปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นไปไม่ได้อย่างแน่นอน เพราะพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 ไม่ได้กำหนดฐานความผิดไว้และถ้าพิจารณาเทียบศักดิ์ของกฎหมายแล้วข้อบัญญัติท้องถิ่นยังไม่สามารถมาบังคับใช้โทษทางอาญาได้ กรณีข้างต้นจึงก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้โทษตามกฎหมายและข้อบัญญัติท้องถิ่น ดังนั้นถ้ามีการกำหนดบทลงโทษกรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบัญญัติท้องถิ่นก็จะทำให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น จึงเห็นควรให้มีการบัญญัติให้ชัดเจนเช่นเดียวกับกฎหมายอื่น ๆ ที่ได้ทำการวิเคราะห์ไว้ข้างต้น

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และความเป็นมาของหลักการลงโทษปรับทางอาญา และแนวคิดตามกฎหมายขุดดินและถมดิน ได้แก่ แนวคิดและความเป็นมาเกี่ยวกับการใช้โทษปรับ การปรับโดยกำหนดตามวันและรายได้ (Day Fine) และการเปรียบเทียบปรับโดยเจ้าพนักงานท้องถิ่น ในส่วนมาตรการทางกฎหมายในการเปรียบเทียบปรับนั้นได้นำพระราชบัญญัติการขุดดินถมดิน พ.ศ.2535 (2535, หน้า 1) มาเป็นแนวทางในการศึกษา ส่วนกฎหมายต่างประเทศที่นำมาใช้กับการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ กฎหมายของสหรัฐอเมริกา ตาม Code of Ordinances-City of Blaine, Minnesota, Code of Ordinances-City of Villa Park, California, California Government Code (กรมโยธาธิการและผังเมือง, (ม.ป.ป.), หน้า 10-20) กฎหมาย

ของสหราชอาณาจักร ได้แก่ การศึกษาองค์การที่เกี่ยวข้องกับการใช้บังคับกฎหมาย หลักเกณฑ์ในการขุดดินและถมดิน กฎหมายของประเทศญี่ปุ่นได้ทำการศึกษาระบบการควบคุมหรือการกำกับดูแลกิจกรรมการขุดดินหรือถมดิน ระบบการแจ้งก่อนดำเนินการ (Notification System) และหลักเกณฑ์ในการขุดดินและถมดิน นอกจากนี้ยังได้ศึกษากฎหมายของสหพันธรัฐมาเลเซีย (Mineral Development Act 1994 (Act 525)) of Malaysia, 1994, p. 15) ในกรณีของความหมายของคำว่า “การขุดดินและถมดิน” ตามกฎหมาย และบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขุดดินและถมดินของสหพันธรัฐมาเลเซีย (พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย, 2552, หน้า 62) ได้แก่ พระราชบัญญัติถนนทางระบายน้ำและอาคาร ค.ศ.1974 (Street, Drainage and Building Act 1974 (Act 133)) พระราชบัญญัติการจัดวางผังเมือง ค.ศ.1974 (Town and Country Planning Act 1976 (Act 172)) พระราชบัญญัติการพัฒนาแร่ ค.ศ.1994 (Mineral Development Act 1994 (Act 525)) และแนวทางสำหรับความปลอดภัยสาธารณะและสุขภาวะส่วนรวมในสถานที่ก่อสร้าง (Guidelines for Public Safety and Health at Construction Sites (1st Revision)) เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาการไม่มีคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ และปัญหาการไม่กำหนดฐานความผิดกรณีไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดเขตพื้นที่ห้ามขุดดินและถมดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 มาตรา 6(1) (2543, หน้า 1) รวมทั้งการกำหนดความผิดฐานไม่รายงานเจ้าพนักงานท้องถิ่นกรณีขุดพบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหรือทางการศึกษาในด้านธรณีวิทยา ในการประกาศเขตพื้นที่ห้ามขุดดินและถมดินตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 (2543, หน้า 1)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะร่างพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 หมวด 1/1 ว่าด้วย “คณะกรรมการเปรียบเทียบและเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมาย” ดังนี้

มาตรา 15/1 บทนิยาม

“ความผิด” หมายความว่าความผิดตามกฎหมายว่าด้วยขุดดินและถมดิน

“ผู้ต้องหา” หมายความว่าบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดินและให้หมายความรวมถึงกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลด้วย

“ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมาย” หมายความว่าผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการเปรียบเทียบหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน

“คณะกรรมการเปรียบเทียบ” หมายความว่าคณะกรรมการเปรียบเทียบตามมาตรา 15/2 แห่งพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543

“ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ” หมายความว่า

(1) คณะกรรมการเปรียบเทียบในเขตกรุงเทพมหานคร

(2) คณะกรรมการเปรียบเทียบในเขตจังหวัดอื่น

(3) เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมาย ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการเปรียบเทียบ ให้มีอำนาจเปรียบเทียบสำหรับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 15/2 ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบ

(1) ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้แทนกรุงเทพมหานคร ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคน

(2) ในเขตจังหวัดอื่น ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรีในเขตเทศบาลหรือหัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อัยการจังหวัด และผู้บังคับการตำรวจจังหวัด เป็นกรรมการ และให้ปลัดเทศบาลหรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเลขานุการ และให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เทศกิจเป็นผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกิน 2 คน

บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุกหรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบ

สำหรับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ คณะกรรมการเปรียบเทียบอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบได้ด้วย

การเปรียบเทียบของคณะกรรมการเปรียบเทียบและเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมาย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายใน 30 วันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 15/3 ให้เลขานุการคณะกรรมการเปรียบเทียบ มีหน้าที่ในการรับเรื่องจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นและจัดส่งให้คณะกรรมการเปรียบเทียบ ติดตามและแจ้งผลการพิจารณาดำเนินการของคณะกรรมการเปรียบเทียบแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมาย

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2568

มาตรา 15/4 เมื่อคณะกรรมการเปรียบเทียบได้รับเรื่องขอให้พิจารณาเปรียบเทียบจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้ว ให้พิจารณาให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา 15/5 การพิจารณาเปรียบเทียบ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบพิจารณาจากพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

- (1) รายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริง
- (2) บันทึกการจับ (ถ้ามี)
- (3) บันทึกคำให้การของผู้ต้องหา
- (4) พยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 15/6 ถ้าคณะกรรมการเปรียบเทียบเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรถูกฟ้องร้องให้ทำการเปรียบเทียบตามแบบเปรียบเทียบกำหนดค่าปรับ และให้เลขานุการแจ้งไปยังเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อแจ้งผู้ต้องหาให้ทราบผลการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ และแจ้งให้ผู้ต้องหามาเปรียบเทียบปรับตามแบบแจ้งผลการเปรียบเทียบปรับ พร้อมชำระค่าปรับที่ราชการส่วนท้องถิ่นที่กระทำความผิด และเมื่อผู้ต้องหาเสียค่าปรับแล้ว ให้ราชการส่วนท้องถิ่นออกใบเสร็จรับเงินค่าปรับไว้เป็นหลักฐาน และเป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่น และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบเป็นหนังสือแก่ผู้ต้องหา ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือผู้ต้องหาไม่ยอมรับหนังสือแจ้งผลการเปรียบเทียบปรับ ให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือปิดหนังสือแจ้งผลการเปรียบเทียบปรับนั้นไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักที่ทำการงานของผู้ต้องหาและให้ถือว่าผู้ต้องหาได้รับทราบหนังสือดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่หนังสือไปถึงหรือวันปิดหนังสือ แล้วแต่กรณี

หากผู้ต้องหาไม่ยินยอมเสียค่าปรับ ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบการเปรียบเทียบ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนต่อไป

มาตรา 15/7 กรณีที่มีของกลางที่มีไว้เป็นความผิด หรือที่ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้เพื่อใช้กระทำความผิดจะดำเนินการเปรียบเทียบได้ ผู้ต้องหาต้องยินยอมให้ของกลางตกเป็นของแผ่นดินก่อน

เพื่อให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบจัดการตามสมควรหรือทำลายเสีย หากผู้ต้องหาไม่ยินยอมให้ดำเนินคดีต่อไป

กรณีที่มีของกลางที่มีไว้ไม่เป็นความผิด หรือไม่ใช่เพื่อการกระทำความผิด หรือมีไว้เพื่อไม่ได้ใช้กระทำความผิดเมื่อดำเนินการเปรียบเทียบเสร็จแล้วให้คืนของกลางให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง

2. เสนอแนะให้มีมาตรา 41/1 บัญญัติว่าผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 6 มาตรา 7 และมาตรา 8 หรือตามข้อบัญญัติที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3. เสนอให้ปรับปรุงพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 มาตรา 42 โดยบัญญัติใหม่ว่า “บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้นอกจากมาตรา 35 วรรคสอง และมาตรา 39 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบปรับผู้ต้องหาได้เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตาม จำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันแล้วให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

ผลการศึกษาให้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 ในส่วนรูปแบบของ คณะกรรมการในการเปรียบเทียบปรับ และกำหนดบทลงโทษกรณีไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงและข้อบัญญัติ ท้องถิ่นไว้ในพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 เพื่อเป็นการอุดช่องว่างแห่งกฎหมาย นอกจากนั้น ควรปรับปรุงโทษกรณีไม่รายงานเจ้าพนักงานท้องถิ่นกรณีขุดพบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่ ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหรือทางการศึกษาในด้านธรณีวิทยาเป็นความผิดที่ไม่สามารถเปรียบเทียบปรับได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเพื่อปรับปรุงพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 มาตรา 17 กรณีที่ผู้ใดประสงค์ จะทำการขุดดินโดยมีความลึกจากระดับพื้นดินเกินสามเมตรหรือมีพื้นที่ปากบ่อดินเกินหนึ่งหมื่นตารางเมตร หรือมีความลึกหรือพื้นที่ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด เห็นว่าปัจจุบันการขุดบ่อเพื่อนำน้ำผิวดินมา ใช้ในภาคการเกษตรนั้นไม่เหมือนกับ พ.ศ.2543 ซึ่งเป็นปีที่ประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ที่มีสิ่งแวดล้อม ไม่เหมือนในปัจจุบัน การขุดบ่อเพื่อนำน้ำผิวดินมาใช้ประโยชน์ในควมลึกระดับสามเมตรสามารถทำได้โดยง่าย แต่ปัจจุบันสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป น้ำผิวดินหายากมากขึ้น และน้ำใต้ดินก็หายากมากขึ้นเช่นกันจึงควรที่จะ มีการปรับปรุง มาตรา 17 จากสามเมตรให้เป็นสิบสองเมตรเพื่อให้เกษตรกรสามารถที่จะขุดบ่อได้ลึกมากยิ่งขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องขออนุญาต

บรรณานุกรม

กรมโยธาธิการและผังเมือง. (ม.ป.ป.). *โครงการศึกษา วิเคราะห์และการแปลกฎหมายว่าด้วย*

การขุดดินและถมดินการศึกษา วิเคราะห์โดยละเอียด กฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน

ของประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสหราชอาณาจักรและ

ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย. กรุงเทพฯ: กรมโยธาธิการและผังเมือง.

บัณฑิต ถึงลาภ. (2558). *ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน*

โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พ.ศ.2504. กรุงเทพฯ:

สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.

พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543. (2543). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 117 (ตอนที่ 16 ก),
หน้า 1.

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522. (2522). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 96 (ตอนที่ 80), หน้า 1.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2568

พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504. (2504).

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 109 (ตอนที่ 38), หน้า 12.

พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2560. (2560). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม 134 (ตอนที่ 26 ก), หน้า 1.

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535. (2535). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม 109 (ตอนที่ 44), หน้า 62.

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535. (2535). **ราชกิจจานุเบกษา.**

เล่ม 109 (ตอนที่ 37 ก), หน้า 1/4.

พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย. (2552). **รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา คำอธิบายเรียงมาตราพร้อมคำพิพากษา.**

กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

พลรัฐ วงษ์พิริยชัย. (2557). **คำอธิบายที่มาและวัตถุประสงค์รายมาตราพระราชบัญญัติการขุด**

ดินและถมดิน พ.ศ. 2543 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

สิทธิกันต์ ธีระวัฒน์ชัย. (ม.ป.ป.). **การขุดดินและถมดินของตามกฎหมายสหพันธรัฐมาเลเซีย**

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://lawforasean.krisdika.go.th/File/filesA2.pdf>

[2567, 2 สิงหาคม].

Mineral Development Act 1994. (1994). **Mineral Development Act 1994 (Act 525)) of**

Malaysia (Online). Available: [https://www.fao.org/faolex/results/details/en/c/LEX-](https://www.fao.org/faolex/results/details/en/c/LEX-FAOC037927)

FAOC037927 [2024, August 2].

Street, Drainage and Building Act, 1974. (1974). **Street, Drainage and Building Act, 1974**

(Act 133) of Malaysia (Online). Available:

<https://www.hba.org.my/laws/street/part1.htm> [2024, August 2].

Town and Country Planning Act 1976. (1976). **Town and Country Planning Act 1976 (Act**

172)) of Malaysia (Online). Available:

<https://www.fao.org/faolex/results/details/en/c/LEX-FAOC130374/> [2024, August 2].